

**„IGOR HRUŠOVSKÝ – OSOBNOSŤ SLOVENSKEJ FILOZOFIE“
(Správa z medzinárodnej vedeckej konferencie Bratislava – Smolenice)**

V apríli tohto roku si slovenská filozofická obec pripomenula sté výročie narodenia jedného z prvých predstaviteľov modernej filozofie u nás – Igora Hrušovského. Pri tejto príležitosti sa v dňoch 2. – 3. mája 2007 konala v Bratislave a v Smoleniciach medzinárodná vedecká konferencia venovaná 100. výročiu narodenia tohto filozofa. Konferencia sa uskutočnila pod názvom *Igor Hrušovský – osobnosť slovenskej filozofie*. Slávnostná časť konferencie prebiehala na pôde Univerzity Komenského v Bratislave pod záštitou rektora UK v Bratislave Františka Gahéra. Po slávnostných príhovoroch prorektorky Marty Kollárovej, prodekana FiF UK Ladislava Kiczka, riaditeľa FÚ SAV v Bratislave Tibora Pichlera a Etely Farkašovej, vedúcej Katedry filozofie a dejín filozofie na FiF UK, odznali vyžiadané plenárne prednášky popredných predstaviteľov slovenskej a českej filozofie, znalcov osobnosti a diela akademika Igora Hrušovského, a to v poradí: **Vladimír Bakoš**: *Hrušovského iniciatívy v kontexte slovenskej filozofie*; **Josef Zumr**: *Hrušovského pojetí strukturalizmu v kontextu českých strukturalistických koncepcií*; **Jozef Piaček**: *K jadrú filozofického odkazu Igora Hrušovského*; **Rudolf Dupkala**: *Igor Hrušovský a noetické konfrontácie v slovenskej filozofii štyridsiatych rokov*; **František Novosád**: *Igor Hrušovský na začiatku päťdesiatych rokov*; **Jozef Viceník**: *Igor Hrušovský a filozofia vedy*.

Auditórium pozostávajúce z účastníkov konferencie, domácich a zahraničných hostí z Česka a Poľska, ako aj pedagógov a študentov FiF UK sa mohlo bližšie zoznámiť s osobnosťou Igora Hrušovského. Prednášky priblížili túto osobnosť z rôznych uhlov pohľadu, pričom prevažovali snahy o dobové ukotvenie vývoja myšlienkového odkazu tohto slovenského filozofa.

Akademik profesor PhDr. RNDr. Igor Hrušovský (1907 – 1978) nepochybne patril k jednej z prvých generácií profesionálnych filozofov na Slovensku vyrastajúcich na pôde FiF UK. Jeho meno môžeme priradiť nielen k novopozitivisticky orientovaným autorom, ale aj k zástancom kritického realizmu (ústiaceho v jeho tvorbe do špecifickej podoby probabilizmu). Vo svojich početných monografiách a štúdiách sa dôkladne venoval metodologickej problematike, komplexu otázok týkajúcich sa fenoménu teórie vedy a štrukturologii. Vypracoval tiež vlastný systém dialektiky bytia a ako väčšina ľavicových intelektuálov z krajín tzv. „stredovýchodného“ bloku sa vo svojej tvorbe pokúsil rozvinúť myšlienky marxistickej dialektiky. V istom období jeho života patril k prúdu marxistov kráčajúcich s „duchom“ doby, ktorú neskôr podrobil dôslednej kritike. Nevyhýbal sa ani critickej sebareflexii vlastných stanovísk, v ktorých sa sčasti prispôboval dobovým ideologicko-politickým potrebám. Pre Hrušovského však zostala marxistická dialektika a marxistická literatúra len jedným zo zdrojov jeho tvorby. Nikdy nestrácal kontakty so svetovou filozofiou. Jeho aktivity v predvojnovom období v oblasti filozofie ho viedli k rozvíjaniu kontaktov s predstaviteľmi Viedenského krúžku, pražského lingvistického spolku a nakoniec k založeniu spolku Vedecká syntéza. Tento spolok spájaj slovenských a českých intelektu-

álov z rôznych vedných odborov a postuloval najmä myšlienku preferovania interdisciplinárneho prístupu k otázkam vedy (filozofie, ako aj iných, najmä spoločenskovedných odborov). Hrušovský vo svojej tvorbe interpretoval problematiku verifikácie, sémantiky a metodológie.

Hrušovskému nebol cudzí ani svet umenia, konkrétne hudby a literatúry. Možno povedať, že bol nimi bytostne „zasiachnutý“ a vo svojich prácach tematizoval viaceré aspekty ich vzťahu k vedeckému poznaniu, predovšetkým však podčiarkoval ich ontotvorné pôsobenie – či už v súvislosti s mimoumeleckou realitou, alebo v súvislosti s osobnosťami percipientov. Filozof miloval históriu a prírodu, a tak priam symbolicky pracovná časť konferencie slovenských, českých a poľských filozofov prebiehala v prostredí Malých Karpát, v Kongresovom centre v Smoleniciach. Nesmierne zaujímavou súčasťou, priam vyvrcholením večernej slávnostnej recepcie bola organizovaná spomienková beseda na tému **Igor Hrušovský v reflexiách jeho žiakov**.

Práve táto beseda umožnila všetkým účastníkom konferencie oveľa dôvernejšie a intímnejšie priblížiť osobnosť I. Hrušovského tak, ako ju vo svojich spomienkach zachytili jeho súčasníci, bývalé kolegyne a kolegovia či jeho posledné poslucháčky a poslucháči. Plastickejší a bezprostrednejší obraz o živote a tvorbe I. Hrušovského tým nanovo zarezonoval nielen medzi pamätníkmi, ale oslovil rovnako strednú, ako aj najmladšiu generáciu filozofickej obce, ktorá bola na konferencii bohato zastúpená. Spomienkový večer za prítomnosti T. Kuklinkovej, T. Múnza, M. Ziga, J. Viceníka a J. Piačka moderovala E. Farkašová. Rozpamätávaním na osobné stretnutia s mysliteľom a človekom, ktorý sa svojimi aktivitami zaslúžil o spevnenie základov modernej slovenskej filozofie, si účastníci konferencie uvedomili inšpiratívnosť jeho myšlienkového odkazu.

Druhý deň konferencie bol spojený aj so 7. výročným stretnutím SFZ pri SAV a tematicky obohatil konferenciu aj o ďalšie odborné sekcie venované problematike **pluralita ako filozofickému problému** a problematike **paradigiem dejinnofilozofického myslenia**. Napokon, aj to boli témy, ktoré I. Hrušovský, či už priamo, alebo nepriamo, vo svojej tvorbe reflektoval. Neodmysliteľnou súčasťou konferencie však bola aj špeciálna sekcia **I. Hrušovskému a problematika bytia, epistemológie, metodológie a umenia**.

Pracovné zanietenie a podnety na premýšľanie poskytli účastníckam a účastníkom konferencie aj dve úvodné plenárne dopoludňajšie prednášky V. Leška pod názvom **Bytie a peratickosť bytia ako filozofický problém** a M. Ziga pod názvom **Dejiny filozofie ako integrálna zložka Hrušovského filozofickej aktivity**.

Organizátori konferencie, konkrétne Katedra filozofie a dejín filozofie FiF UK v Bratislave, Filozofický ústav SAV v Bratislave, ako aj Slovenské filozofické združenie pri SAV pod vedením svojej predsedníčky a zároveň moderátorky celej konferencie Zlatica Plašienkovej splnili – na základe pozitívnych ohlasov účastníkov konferencie – svoj cieľ. Delegáti konferencie si mohli dôstojne pripomenúť myšlienkový odkaz nesporne zaujímavého filozofa a v slávnostnej a zároveň pracovnej atmosfére nadviazať nové kontakty a vymeniť si názory a skúsenosti s kolegami z iných domácich a zahraničných pracovísk. Mohli diskutovať o veciach nielen „dávno“ minulých, ale najmä o problémoch, ktoré nás spájajú. Pretože – ako tvrdil Igor Hrušovský vo svojich *Monológoch a dialógoch* – pre každého z nás platí, že len na základe „skúseností z minulých rokov, rokov, osobne recipovaných a precitých“, ktoré každému z nás bez ohľadu na to, na ktorej strane stojíme, „umožňujú aj hlbšie sebaopoznanie, kritický pohľad na vlastnú minulosť, ktorý nemusí para-

lyzovať a zahmlievať jej dávne živé kúzlo, naopak, dovoľuje ju vidieť v objektivnejších rozmeroch, presnejšie ju chápať a hodnotiť. Toto podmieňuje aj perspektívnejšie rozvíjať aktivitu a lepšie riešiť životné a etické problémy, s ktorými sa stretneme v budúcnosti.“

Etela Farkašová – Erika Lalíková

TRETÍ ROČNÍK BRATISLAVSKÝCH FILOZOFICKÝCH DNÍ

Bratislavské filozofické dni sú cyklom medzinárodných filozofických konferencií, ktoré každoročne organizuje Filozofický ústav SAV v Bratislave. V tomto roku nadviažeme na tradíciu filozofovania s interdisciplinárnym presahom konferenciou ***Informácia, technika a myseľ v globálnej situácii***.

Konštantným prvkom konferencie je tematické členenie na dve roviny: prvou sú metodické problémy vzťahu mysle, informácie a nových médií na úrovni fenomenologickej, transcendentálnej a hermeneutickej tradície; druhou rovinou sú presahy vzťahu mysle, techniky a moderných médií v kontexte modernej subjektivity. Diskusie by sa mali dotknúť aj filozofie médií, komunikácie a obrazu (vizuality), vedeckých reprezentácií reality či vedeckotechnického pretvárania reality. Osobitnou témou bude integrujúca úloha filozofickej antropológie v dnešnej filozofickej reflexii.

Konferencia sa uskutoční v dňoch **8. – 9. 11. 2007** vo Filozofickom ústave SAV, Klemensova 19, Bratislava. Jazykmi konferencie sú slovenčina, čeština, nemčina a francúzština. V prípade záujmu o účasť na konferencii prosíme poslať anotáciu príspevku v rozsahu 200 slov **do 17. 9. 2007** na adresu **filojaku@savba.sk**. Vzhľadom na kapacitné obmedzenie konferencie môže byť počet účastníkov limitovaný.